

14.8.2018

kirjaamo@intermin.fi

Tiedoksi:

lainsaadantoyksikko_poliisiosasto@intermin.fi

Lausuntopyyntö 21.6.2018 (SMDno-2018-1061)

Lausunto arpajaislain muuttamisesta

Sisäministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta arpajaislain muuttamisesta. Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) esittää lausuntoon seuraavaa:

KKV pitää lupamenettelyn keventämiseksi ja sen hallinnollisen taakan vähentämiseksi ehdotettuja toimia kannatettavina.

Rahapelihaittojen ehkäisemiseksi ehdotetut toimet, kuten tunnistautuminen, ovat sinänsä kannatettavia, mutta KKV kiinnittää huomiota siihen, että toimet ovat hyvin rajallisia ja niiden toteutuminen käytännössä jättää paljon harkinnanvaraa alan monopolitoimijalle Veikkaus Oy:lle ja kuluttajille pelaa-jina. Esimerkiksi tunnistautumisen olisi katettava pelilaitteet Veikkaus Oy:n pelisaleissa, jotta pelaajien itsensä asettamat pelirajoitukset ovat tehokkaita. Haittojen vähentämiseksi myös siirtymäajan tulisi olla mahdollisimman lyhyt, mitä olisi syytä harkita jatkovalmistelussa.

KKV korostaa jatkovalmistelun tärkeyttä ja tarvetta tarkastella niitä rakenteellisia ratkaisuja, joita rahapelijärjestelmään tällä hetkellä liittyy, erityisesti suhteessa verkkopelaamisen kehittymiseen ja kuluttajien talouden hallintaan.

Suomen rahapelijärjestelmä perustuu lailla säänneltyyn yksinoikeusjärjestelmään, jonka tulee täyttää sen ylläpitämiselle Euroopan unionin oikeudessa asetetut vaatimukset. Yksinoikeusjärjestelmää on perusteltu mahdollisuudella rajoittaa pelien kokonaistarjontaa, mikä ehkäisee rahapelaamisesta aiheutuvia haittoja. Verkkopelaamisen yleistyttyä on kokonaistarjontaan vaikuttamiseksi monissa maissa, mm. Tanskassa ja viimeksi Ruotsissa, rahapelimonopoleista siirretty toimilupapohjaiseen järjestelmään. Monessa EU-maassa on rinnakkain toimilupa- ja yksinoikeusjärjestelmä.

Rahapelaamisella on Suomessa merkittäviä tulonsiirtovaikutuksia. Suomessa pelataan kansainvälisesti tarkasteltuna poikkeuksellisen paljon rahapelejä, eniten Euroopassa. Vuonna 2017 suomalaiset hävisivät Veikkauksen peleihin noin 1,8 miljardia euroa. Väestökyselyn mukaan 5 % pelaajista tuotti

14.8.2018

vuonna 2015 puolet suomalaisten rahapelaamisen kokonaiskulutuksesta.¹ Viikoittain pelaaminen oli tavallisinta henkilöillä, jotka olivat työkyvyttömyyseläkkeellä tai pitkäaikaisesti sairaita, eläkkeellä työvuosien tai iän takia sekä työttöminä tai lomautettuina.²

KKV katsoo, että arpajaislainsäädäntö, mukaan lukien rahapelimonopoli olisi otettava kokonaisvaltaisen kriittisen tarkastelun kohteeksi. Tähän sisältyy muun muassa seikkaperäinen vaikutusarvio voimassa olevasta lainsäädännöstä. Samalla näin voidaan vastata siihen, kuinka hyvin rahapelimonopoli on legitimoitavissa kansanterveydellisillä syillä ja mahdollisesti muilla motiiveilla. Samanaikaisesti olisi kartoitettava nykylainsäädännön haittapuolet, kuten rahapeleillä kerätyn varainkeräyksen kohdentuminen regressiivisesti kansalaisiin, toisin sanoen vähätuloisimmat ja -varaisimmat kuluttajat uhraavat tulojaan suhteellisesti eniten pelaamiseen. Myös muut haittavaikutukset olisi kartoitettava. Kokonaisvaltaisen vaikutusarvion perusteella olisi puolestaan tehtävissä päätelmät siitä, miten pelitoimintaa olisi säänneltävä. Tähän kuuluisi elimellisenä osana muun muassa sen arviointi, tarvitaanko ylipäänsä rahapelimonopolia. Toiseksi olisi arvioitava keinoja rahapelipeleiden haittojen vähentämiseksi, kuten markkinoinnin ja rahapeliautomaattien sijoittamisen sääntelyä. Lisäksi olisi huolehdittava siitä, että rahapelaamisen valvonta olisi järjestetty luotettavalla tavalla. KKV tulee vastaisuudessa arvioimaan näitä kysymyksiä ja siltä pohjalta tarvetta lainsäädännön ja sen toimeenpanon kehittämiseen.

Kirsi Leivo
pääjohtaja

Riikka Rosendahl
lakimies

¹ Salonen Anne, Kontto Jukka, Alho Hannu, Castrén Sari (2017) Suomalaisten rahapelikulutus – keneltä rahapeliyhtiöiden tuotot tulevat? Yhteiskuntapolitiikka 82(5), 549–559.

² Salonen Anne, Latvala Tiina, Castrén Sari, Selin Jani, Hellman Matilda (2017) Rahapelikysely 2016. Rahapelaaminen, rahapelihaitat ja rahapeliin markkinointiin liittyvät mielipiteet Uudellamaalla, Pirkanmaalla ja Kymenlaaksossa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 9/2017. Helsinki.